

Miodrag Ilić

CASANOVA
DON JUAN
ELLEN

mélabús vígjáték

A mű magyar címe: Casanova Don Juan ellen

A mű eredeti címe: Kazanova protiv Don Žuana

Írta: Miodrag Ilić

Fordította: Varga Viktória és Varga Iván

Lektorálta: Kiss-Iván Anna

Copyright 2016 © Miodrag Ilić laka.miodrag@gmail.com

Hungarian translation copyright 2021 © Varga Viktória kissy988@gmail.com & Varga Iván ivan.varga.88@gmail.com

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítást, a mű bővített, illetve rövidített változata kiadásának jogát is.

Sem a teljes mű, sem annak bármely része semmilyen formában – akár elektronikusan vagy mechanikusan, beleértve a fénymásolást és bármely adattárolást – nem sokszorosítható a szerző írásbeli engedélye nélkül.

Figyelmeztetés: A dráma akár profi, akár amatőr bemutatása csak a szerző írásbeli engedélyével lehetséges.

Szereplők:

Giacomo Girolamo Casanova (70 év feletti)

Don Juan Tenorio (örök ifjú)

Gizella (20 éves)

1.

A XVIII. század korának felvezetése gyanánt néhány pillanatig menüett szól egy csemlalón. Fény világítja be a Waldstein-kastély könyvtárát, az észak-csehországi Teplitzben. Az élvhajász élettől meggyötört, idős, beteg és erőtlen Giacomo Girolamo Casanova kopott, ám jobb idöket megélt ruhában áll a tükör előtt, püderezi a parókáját, majd fejére teszi. Igazgatja a parókát, grimaszol, gálánsan pózolgat, mintha csak kipróbálná milyen benyomást tud tenni az emberekre. A teljes pantomim-előadást menüett kíséri: balra és jobbra hajlong, hajbókol, vidáman mosolyog, úgy gesztikulál, mint egy apród, miközben keresztülhalad a képzeletbeli úri tömegen. A világítás folyamatosan láthatóvá teszi a hálöhelyét, a könyvespolcot és a terem egyik sarkát eltakaró paravánt. Kopogás hallatszik kintről. A menüett elhallgat.

KINTI HANG: Siessen, Casanova uraság...! A vendégek várják!

CASANOVA: Sebj! Csak várjanak!

KINTI HANG: Mit csinál olyan sokáig? Már hét óra van...

CASANOVA: *(Ismét igazgatja a parókáját.)* Csinosítgatom magam, az ördögbe is! Szép akarok lenni!

KINTI HANG: Tudja ki a vacsoravendég?

CASANOVA: Tudom.

KINTI HANG: A méltóságos úr türelmetlen... Bejelentem az uraságot. *(Hangja és léptei a távolba vesznek.)*

CASANOVA: Udvari bolondra van szüksége! Egy szószátyárra, aki a felülmúlhatatlan Casanova pikáns botrányaival és kalandjaival szórakoztatja öket, hogy a burgundi borral öntözött vacsora finoman harmonizáljon a desszerttel, vagyis velem... Én tisztességesen keresem meg a kenyerem ebben a kastélyban: hablatyolok, megnevettem az uraságokat, elüzöm az unalmukat. Ezért tartanak itt, mint egy vásári hasbeszélő babát, akit madzagon rángat a nyomorult sors ... Na, melyik mesével nyissam meg a ma esti mulatságot...? Hm, hm... Lássuk csak mit írtunk le? *(Lapozgat az asztalon heverő papír között.)* Ötven éven át tartó vadászat az ijedt, zavarba ejtett, szégyenlős, kacér és istenfélő özikékre. Melyiket húzzuk ki az erdőből a gróf gyertyafényére...? Talán de Vigny márkiné történetét...? *(Olvas.)* „A fiatal és buja márkinéval kihívó pillantásokat váltottunk. Csillogó fogú és égő szemű atléta voltam! Chenonceau-kastély, nyári délidő. A márkiné kihajolt a nyitott ablakon, és édesen csiripeltek egymásnak a férjével, a puhány és bugyuta de Vigny márkiival, aki lent, az udvaron, az ablak alatt egy gyerekes jojóval játszott. Jaj, milyen beképzelt volt! A legjobban a beképzeltnek áll a szarv. Ó, a függöny a márkiné hátára esett, deréktől lefelé már kilógott a függöny alól. Óvatosan megközelítettem hátulról. Kerek, pucsító hátsója úgy vonzott, mint virág a méhecskét. Felemeltem a felső és a két alsó szoknyáját. Hallgatott, hevesen lélegzett. Kezemmel rátaláltam a meztelen csigára... A márkiné hangja elcsuklott, de folytatta a beszélgetést, mintha mi sem történt volna. Pedig nagyon is történt...! Én, aki a nehéz függönnytől eltakarva, az udvaron lévő férje és a vendégek számára láthatatlan voltam, én az erős csödör meghágtam őt újra és újra... Az asszony dadogott, mintha csak mulatna a márki hablatyolásán, még fel is sikoltott „nevettében”... Kihúztam... és lassan eltüntettem a szalon homályában, ő pedig, mint egy dörgölözö szuka, úgy súgta a férjének és nekem: „Ó, mon coeur! Mon cher ami! Mon amour!”... Később,

nagyobb kényelemben elcsíptünk még néhány szenvedélyes pillanatot... Jól van, induljunk...! Előre Giacomo! Mutass nekik egy merész, komikus szellemet, akinek van bátorsága felidézni múltbeli bohóságait Isztambultól Szentpétervárig és Oszlótól Bécsig...!

A kijárat felé indul, majdnem nekiütközik egy fiatal és szép lánynak, Gizellának. A lány mélyvágású ruhát visel, haja dús, mint minden rokokó-stílusú ifjú arisztokrata lánynak.

GIZELLA: Ó, Casanova mester...! *(Nevet)* Olyan heves...!

CASANOVA: *(Meglepi a kellemes találkozás.)* Úgy gondolod, szívem?

GIZELLA: Á, minden nőt „szívemnek” szólít!

CASANOVA: *(Egy tudós szemének figyelmével tetőtől talpig végigméri.)* Minden nő megérdemli, hogy a „szívem” legyen. Szomorú lenne rám nézve, ha gyermekemnek szólítottalak volna?

GIZELLA: Természetesen! Én nem vagyok gyermek!

CASANOVA: Hát ki vagy te, báránycám?

GIZELLA: Tessék abbahagyni! Még pár szó, és a birkája leszek!

CASANOVA: Miért is ne? A birkák olyan kedves állatkák, akik sohasem állnak ellen. Talán szebben hangozna latinul – *agnus dei?* Isten báránya.

GIZELLA: Kegyelmed tényleg nem vesztegeti az idejét. Még úgymond be sem léptem a könyvtárába... kegyelmed pedig már célba vett... Soha nem is látott, kegyelmes uram!

CASANOVA: Ezt ki mondja? Egy ilyen test régóta ott lebeg az álmaimban. Engedje meg, hogy filozófiai szempontból elmagyarázzam! Amikor Keresztelő János először látta meg Krisztust, felkiáltott: „Látom az Isten Bárányát, aki megváltja a világot!” Most így látom én szépségedet és ártatlanságodat, ami megmenti haldokló világomat. Hozzád fohászkodom: „Ments meg, ölelj meg!”

GIZELLA: Mi jut eszébe!? Én nem vagyok Krisztus, én Gizella vagyok!

CASANOVA: Gizella...? Gizikém...! Hol rejtegettek előlem az elmúlt ötven évben?

GIZELLA: Csak húszéves vagyok. Ma érkeztem Szászországból. Bátyámuram küldött, hogy adjak át egy üzenetet...

CASANOVA: A nagybátyád? Miféle nagybátyád?

GIZELLA: Joseph bátyám.

CASANOVA: Joseph Karl von Waldstein gróf, eme vár ura, a nagybátyád?!

GIZELLA: Igen, a térdén lovagoltam...

CASANOVA: Megértem azt az embert.

GIZELLA: Édesanyám, Hortensia von Sachsenburg eltávolított a családi házunkból, mert... hogy is mondjam...?

CASANOVA: Kitalálom! Egy erőszakos férfi miatt, aki rárontott egy ilyen szépségre?

GIZELLA: Pontosan! Honnan tudja...? Valóban szépnek tart?

CASANOVA: Minden nő önmagában szép, mert nő. Különösen, ha ragyogó bőrű, ördögi tekintetű szűz, akkor ellenállhatatlan a kísértése. Áldott legyen a méltóságos urunk, amikor fénysugarat küldött ebbe a sötét könyvtárba, melyben előbb-utóbb át fogok változni egy papírrágó bogárrá.

GIZELLA: Örülök, hogy jobb kedvre derítettem...

CASANOVA: Felpezsdítetted a bennem szunnyadó vért. Hónapok és évek óta itt kuksol a méltóságos gróf úr könyvtárosa, az egykori világpolgár, a kor fáradhatatlan

komédiása, aki megadta magát a sorsnak. De most, amikor ide hulltál elém az égből, angyalom, rájöttem, hogy Fortuna nem hagyott el teljesen. Vénusz nagy, ijedt tekintete, Daphné széles melle, ami után Apollón vadászik Tiepolo festményén, tüzet gyújt minden férfiban, így egy előrehaladott korú úrban is... *(Köhögni kezd, fuldoklik a köhögéstől, mire a lány olyan erősen hátba veri, hogy a földre esik.)*

GIZELLA: Ó, bocsásson meg...! Jobban van?

CASANOVA: *(Nehézkesen feltápáskodva.)* Ilyen egy igazi férfi! *(Hetvenkedve, kihúzott vállal, úgy közelít felé, mint egy hódító. Az arcába mászik.)* Te igazi férfinak tartasz? Mit mondasz, báránycám?

GIZELLA: Kegyelmed... a dédapám lehetne...!

CASANOVA: Na és? Hát egy dédapó nem kívánhat meg egy hozzád hasonló szász gombóckát? Az éveket rosszindulatú emberek találták ki, hogy kinevethessék az idősebbeket... Nézz a szemembe! Mit érzel?

GIZELLA: Avas öregember-szagot.

CASANOVA: Pfuj! De undorítóan hangzik...! *(Az ujjával fenyegeti.)* Ravasz kis róka vagy te. Kerüld az őszinte választ. Két érett provence-i őszi dinnyéhez hasonló melled csókra kínálkozik...

GIZELLA: Várjon...! Csak lassan...! Ez az olasz mentalitás!

CASANOVA: Ez a déli országok forró napsütése miatt van, ami melegíti vidám lelkünket. Velünk mindig ördögien izgalmas az élet, kisasszony.

GIZELLA: Nem mondják véletlenül, hogy a mester úgy esik neki a női nemnek, mint borjú az anyjának!

CASANOVA: Én – borjú? Én – atléta...! Vagyis, egykori atléta! A múltó fáradtság ellenére mégiscsak én vagyok a Sankt Gallen-i hódító! A lovag...! Elviselném a lealacsonyító kijelentésedet, ha összehasonlítanál Pyramusszal, aki kiállt az oroszlanok ellen, és fejét vesztette az imádott Thisbéért... Ovidius és Rubens elénekelték és lefestették ezt a szerelmet!

GIZELLA: Elnézést kérek! Nem tudtam.

CASANOVA: *(Rájátszik.)* Apró fogaddal megharaptad a szívem! Gyógyíthatatlan fájdalmat okoztál...! Életem végéig szenvedni fogok igazságtalan szavaidtól!

GIZELLA: Sajnálom. Mivel válthatom meg magam?

CASANOVA: Neked, báránycám, mindent megbocsátok, egyetlen feltétellel.

GIZELLA: Mivel? Csak mondja, én pedig...!

CASANOVA: Ha egy picit, egy icipicit, lehúzd a ruhádat és megmutatod a válladat...!

GIZELLA: Tessék? A vállamat? Juj, azt nem, semmiképpen!

CASANOVA: Te nem tudod, hogy nekem milyen sokat jelent! Kérlek, csak egy picit...!

GIZELLA: A vállam nem mutogatnivaló...

CASANOVA: A szép domborulat, a test, mely úgy ragyog, mint alkonyatkor egy gyöngy a tenger habja között, vajon mire szolgál, ha nem a megbűvölt férfiak érzékszerveinek, hogy megtapogassák, hogy megsimogassák...? Hogy belemélyesszék a fogukat!

GIZELLA: Casanova mester, fogja vissza magát...! Ön egy rém, aki szökőárként tornyosul fölém...! Kérem, én már szerelmes vagyok.

CASANOVA: Ugyan! Badarság! Ezt meg sem hallottam...! Ez egy tapasztalatlan virág tévedése, akit a tűző nap még nem bírt rá, hogy tárja szét szirmait... Amiről

azt hiszed szerelem, az csak pusztá ámitás. Múló betegség. Mint a bárányhimlő. Előtted áll egy rab, aki magával visz az élvezetek kertjébe, mint a keleti mesékben, aki feltárja előtted az igaz szerelemben rejlő mérhetetlen élvezet titkait! Hódolj be az istenek szólításának! Add a kezeckédet...!
(*Megragadja a kezét, végigcsókolja az ujjhegyétől a válláig.*)

GIZELLA: Hogy rám vetette magát... Jaj, édesanyám!
CASANOVA: Ha nem élvezném nagybátyád kegyes védelmét, aki menedéket adott hajlékában, én ebben a pillanatban...

GIZELLA: (*Szégyenlősen, ám mégis kíváncsian.*) Mit tenne? Jaj, mondja már...! Mit tenne velem?

CASANOVA: A karomban hordoználak...! Letennék a mákvirággal díszített magas fübe...!

GIZELLA: Hiszen itt nincs is fű.

CASANOVA: Ezt úgy mondják, báránykám, a költői kép és az erősebb hatás érdekében... Tehát, a fűben vagy bármilyen vízszintes helyen... én téged... addig, amíg el nem veszíted az eszméleted a kéjtől. Utána én újra és újra... Ó, elnézést...! Egy pillanat... (*Sietve a paraván mögé szalad, ahonnan csordogálás hallatszik: Casanova pisil!*)

Gizella a férfi rövid távollétében rátekint az asztalon, a lúdtoll mellett heverő köteg irományra.

GIZELLA: (*Motyogva olvas.*) Hm... „Életem története” (*Olvas, ámul, kételkedik.*) „Én, XV. Lajos kegyence, kártyáztam a királlyal, tétre tettem akkori jegyesemet, akit szándékosan elveszítettem a királyi ágy érdekében. Rajtam kívül ki dicsekedhet, hogy Lajos átengedte számára azt a végzetes tanítónőt, madame Pompadour? Menüettet játszottam Nagy Katalinnal, és segítettem neki a naptárreformban. Sütemény és meggybor mellett vitáztam Mária Teréziával a földművelési reformról és a schönbrunni kastély berendezéséről. II. Friggyessel jártam vadászni, és Voltaire-rel versengtem leleményességben!” Lám! Lám, miféle ember!

Casanova előjön a paraván mögül.

CASANOVA: Mit lehet tenni? Ilyesmi bárkivel előfordulhat... Néha képtelen vagyok visszatartani... Most pedig, bocsáss meg...! Mihamarabb ott kell lennem nagybátyád asztalánál... A méltóságos úrnak magas rangú vendégei vannak...

GIZELLA: Nem kell mennie. Bátyámuram üzeni, hogy ma este nincs szüksége a mesterre. Lipót főherceg és a többi meghívott bizalmas politikai beszélgetést folytatnak. Azt beszélnek, Lipót lehet az új császár...

CASANOVA: Azt akarod mondani, hogy kezdetben nem lesz rám szükség, míg feltalálják az előételt..., de utána, amikor rátérnek a vadhúsrá, a borra és a pudingra..., én már elengedhetetlen leszek?

GIZELLA: Nem. A mester ma este felesleges lesz.

CASANOVA: Hogyan? Ez nem lehetséges! A méltóságos gróf úr téved, ha távol tart a vendégektől. Én alakítottam ki a politika és diplomácia mesterségét, ismerem a cselszövéseket és összeesküvési módszereket... A főherceg támaszkodhatna rám...!

GIZELLA: Éppen ez a baj. Az egyik meghívott megjegyezte, hogy a mester francia és velencei kém is volt, méghozzá felváltva többször is, és hogy sohasem tudni, kinek dolgozik...

CASANOVA: Kém?! Micsoda undorító intézmény! Én titkos megbízatásokon voltam, a kémek pedig aljas információ-tolvajok. Nélkülünk, kiváló megfigyelők nélkül egyetlen nagyúr sem érhet el sikert karrierjében és nem maradhat hatalmon. A politika nem más, mint a fontos információ, plusz a tehetség, plusz egy csipet szerencse. Mi vagyunk az első tényező – az információ. Nélkülünk hiábavaló a tehetség és a szerencse. Hozzám pedig csak úgy ragadtak az információk.

GIZELLA: Amit pénzért árult!

CASANOVA: Kérlek, báránkám! Kockára tettem a fejem miközben királyoknak, minisztereknek és bíborosoknak segítettem... Nem voltam olcsó kis futár...

GIZELLA: Bátyámuram ezen kívül azt mondja, hogy veszélyezteti az ő tekintélyét, mert a mester a múlt század karikatúrája. Élő, nevetséges anakronizmus! És azt mondja, hogy megszégyenítené egy ilyen hazug, szakadt bohóc, aki folyton ismételteti kitalált szerelmi kalandjait!

CASANOVA: Micsoda vádáradat! Én hozzájuk képest a bölcsesség könyve vagyok! Én...

GIZELLA: Az ő társaságuk egyébként is halálosan unalmas! Mondja, Casanova mester, a történetei és írásai valóban – igazak? Valóban kikezdett ezzel a sok nővel...?

CASANOVA: Még szép! Én nem szoktam hazudni! Ezek a történetek ifjúságom, szellemem, ellenállhatatlan vonzerőm sikerei...! Az önéletrajzírok általában hazudnak. Minél nagyobb egy ember, annál nagyobb hazudik magáról – az úgynevezett lelkiismeret-furdalás miatt, és úgymond tekintettel a gyermekeire, a hozzátartozóira és a hazájára. Én teljesen őszinte lehetek, mert a gyermekeim mások fészkében maradtak fenn, mint a kakukktojások, mivel a nőim már aszott öregasszonyok vagy a föld alatt nyugszanak, és a hazám egészen Kitájföldre terjed!

GIZELLA: De miért érzi szükségét leírni ezt a sok intim élményt? Hogy szégyenbe hozza a szeretőit?

CASANOVA: Azért írok, hogy még egyszer átéljem ezeket a ragyogó pillanatokot – a bálakat, a lakomákat, a színházakat, a zenei estéket, a szerencsejáték barlangokat, a szalonokat, a csokoládét, a sörbetet, a vágtyót és ópiumtól fülledt, sötét vendéglőket, a bordélyházakat, a zabolátlan lánykák sikoltozását, a testnedvek édeskés aromáját, az életet... Azért, hogy ne örüljek meg a magánytól, az értelmetlenségtől, és a személyzet velem szembeni ocsmányságai miatti keserűségtől. Velem szemben, kislány, velem szemben! Marokszámra szórják a sót az ételembe, a képemet – a nagy mester, Reynolds rajzát – az illemhelyre akasztják! Rugdossák a fenekemet! Az emlékem az én oázisom, az emlékemem át menekülök az álomvárba.

GIZELLA: Nem segíthetek.

CASANOVA: Dehogynem. Parancsold meg, hogy vesszőzzék meg a söpredéket!

GIZELLA: Még mit nem! A személyzet jogokat szerzett a forradalom óta.

CASANOVA: A példaképük és atyafijuk, Robespierre felemeltette az orrukat, elfeledtette velük, hogy hol a helyük, és hogy ki kicsoda ezen a világon.

GIZELLA: Nyugodjék meg! Utasítást adok, hogy itt, a könyvtárban szolgálják fel a vacsoráját!

CASANOVA: Várj! Azt akarod mondani, báránkám, hogy szolgálják fel a „vacsoránkat”...? (*Sírva, szinte szájalmasan.*) Szépségem, kegyelmezzen egy lovagnak! Ha most, az elszenvedett ütések után, amikor orkán tépi a lelkemet,

egyedül hagysz, örökre lemondok az ételről, meghalok, te pedig sírba viszed bűnödöt... Ugye velem vacsorázol? Részesíts kegyelemben...!

GIZELLA:

Talán. *(Pajkosan, bizonytalanul kiröppen.)*

CASANOVA:

(Egyedül maradván, törékenyen, öregesen.) Hah, ismét! Ismét életben vagyok...! A mágia hat! Az a kislány érzi a bennem rejlő fáradhatatlan bakkecskét! A nőknek van egy olyan érzékük, ami az ölembe hajtja őket...! Nők? Éva minden lánya érzi a szatír közelségét! Tudja ki lesz képes úgy szeretni, mint ahogy álmaiban elképzeli! Az évek megrágtak, de még nem nyeltek le...! Nők? Ó, azok a csodás lények! Isten angyalai! *(Felveszi az egyik feljegyzését, olvas.)* „A velük való egyesülés – ez mindaz, ami létezik, és mindaz amiért a könnyek völgyében járunk. Háborúk, lázadások, forradalmak mire valók, ha nem arra hogy a férfi egy asszonyhoz tartozzon...!? Ó, nők...! Mind az enyém lett, amikor megkívántam. Miért? Mert egy nő sem képes ellenállni a férfinak, aki kész áldozatot hozni érte. Mert mindegyiküknek maradéktalanul odaadom magam, mert a szerelemben türelmes vagyok és elérhető, mint Jupiter. És mert nem válogatok szépség és ifjú kor alapján. Mert képes vagyok várni, álmodni, esőben, szélben, fagyban, hőségben, a zord pincében, a bűdös és dögvészes kocsmában, az aranyozott és bársonyos palotában egyaránt figyelem a prédámat. Mert tudom hogy vessem rá magam, hogy nyűgözzek le egy nőt. Legyen bár gyengéd virágszirom, éneklő csalogány, domború és zamatos, vagy akár aszott öregasszony, púpos, nyomorék, kancsal...” *(Abbahagyja az olvasást, magában beszél.)* Ha most ott lehetnék az én grófom asztalánál, anekdotáimmal beárnyékolhatnám a főherceget, a Gizella öléhez vezető utam rövidebb lenne... Nos, mit lehet tenni...?! Nincs szükségük rám! Rám?! Mégis kik ők, kérem szépen?

Váratlanul belép Gizella, aki meghallotta utolsó szavait.

GIZELLA:

Joseph Karl von Waldstein gróf és toscanai Lipót nagyherceg!

CASANOVA:

Két politikai dilettáns! „Titkos beszélgetéseket” folytatnak?! Lipót vak – nem látja, hogy az bűnöző Robespierre guillotine-t küld neki Párizsból Bécsbe! Páváskodó!

GIZELLA:

Hogy merészeli?

CASANOVA:

A politika gyakorlott mestereknek való, akik minden hazugságot igazsággá változtatnak, minden igazságot pedig saját hasznukra hajtanak; akik tudják, hogy a nép csorda, akit ostorcsapásokkal terelhetsz vagy üres ígérekkel megszelídíthetsz! Európa koronás fejei hallgatták tanácsaimat ...! Ó, bocsáss meg, nekem most...! *(A paraván mögé siet.)*

Gizella ismét lapozgatja az asztalon heverő papírokat. Magában olvas. Rátalál valamire Casanova feljegyzéseiben, meglepődik, szinte elborzad.

GIZELLA:

Istenem...! Még ez is!? Micsoda széltoló, micsoda szemtelen fickó...! *(Néhány pillanatig elgondolkodva áll.)*

Casanova visszatér.

CASANOVA:

És most a gróf, a jótevőm, megvonja magától a lehetőséget, hogy bevezessem a magas fokú politikai cselszövések sodrába! Ráadásul megszegyeníti Giacomo Girolamo Casanovát, a Sankt Gallen-i hódítót, a jogtudományok, a teológia és a filozófia doktorát, a költőt és a csillagászt! Hozzám képezt ő... hogy is mondjam...? Csak egy selyembe búj, jelentéktelen kisegér.

GIZELLA: Hallgasson! A gróf a saját kenyérével eteti, és a saját tűzhelyénél melegíti...!
Az ördögbe is, mi van már azzal a vacsorával!? *(Sietve kimegy.)*

CASANOVA: Igen, kuss, Giacomo! Kuss! Ó, mit éltem meg!? Elkergettek az úri asztaltól,
mint egy rühes kutyát, még a cselédek is kinevetnek az éjjeliedényért, és a
rózsaparfümért, amit egész életemben használtam! A lány „avas öregkor”
vágyát érzi rajtam! Megtanítalak te lány, mi a csábító szenvedély illata!
Lemosom magamról a sértést...!

Elsötétül a színpad.

2.

A távolban menüett szól egy csembalón... Casanova és Gizella gálánsan, ünnepélyesen táncolnak, egymás felé hajlonganak. A táncjáték egy olyan figurával zárul, amiben Casanova letérdel és megcsókolja a hölgy kezét. Középen áll egy asztal tele vacsoramaradékkal, étkészlettel és egy megkezdett boros üveggel.

GIZELLA: Ó, álljon fel...! Menni fog egyedül...?

CASANOVA: *(Feltápáskodik.)* Csontfájás! Tulajdonképpen majd megöl a huzat ebben a nagy házban... Azok ott zenét hallgatnak, talán hölgyekkel táncolnak... A gömb... A gömböm!

GIZELLA: Tessék? Milyen gömb?

CASANOVA: A varázsgömböm, itt a mellkasomban. Amit a szememmel látok, azt továbbítom a bennem lévő gömbnek, a gömb pedig közli velem, mi nyomasztja a női nemet.

GIZELLA: És – engem mi nyomaszt?

CASANOVA: Egy nagy titok. Valamit titkolsz, báránykám.

GIZELLA: Eltalálta. Mindent tud a nőkről?

CASANOVA: A nők olyanok, mint a színészek: hiúak, önimádók, túlérzékenyek... Közönyt színlelnek, vágyat rejtegetnek, szégyellik a szentségtelen gondolatokat... Tehát, mit rejtegetsz, miféle titkot?

GIZELLA: Ezt én is szeretném megkérdezni, Casanova mester! *(Kivesz a melltartójából egy papírdarabot. Olvas.)* „Azt mondják, hogy irodalmár, de szelleme hajlamos a cselszövésekre, hogy Európában vándorolt, hogy a gavallérok és a hölgyek körében megengedhetetlen eszközöket használt, mert mindig is stílusa volt az élősködés, a hiszékenyek becsapása... Ha az ember megismerkedik a fent nevezett Casanovával, arcán észreveszi a hitetlenség, a színjáték, a bujaság és a kapzsiság szörnyű keverékét...”

CASANOVA: Ez honnan van...? Add ide...!

GIZELLA: A velencei inkvizíció 1775. évi titkos jelentése. Felfedték a titkát – maga csaló volt, a buta asszonyok pénzkicsikaró csábítója, cinkelő szerencsejátékos, besúgó és parazita. Az ötvenéves d’Urfé hercegnőtől egymillió frankot csalt ki, hogy alkímiával megfiatalítsa.

CASANOVA: Meg akart fiatalodni, de úgy, hogy lány helyett fiú legyen. Mondtam, hogy ez lehetetlen, de nem hitte el. Mi mást tehettem volna? Megfiztettem az erőfeszítést...

GIZELLA: Ágyban fiatalította. Fiúként vagy lányként?

CASANOVA: Undorító a cinizmusa. Sohasem vonzottak a fiúk. Honnan van ez a papír?

GIZELLA: A velencei elfogatóparancs még jogerős. Hamis bankjegyek terjesztése, rendezetlen adósságok... Levél érkezett bátyámuramnak címezve. Megtudta, hogy Londonból az akasztófa elől menekült, hogy Varsóból cselszövése és csalás miatt keresik, hogy száműzték Bécsből és Madridból, hogy Barcelonában negyven napot töltött börtönben, hogy Firenzében és Párizsban nem kívánt személy... És hogy annak idején megszökött a velencei börtönből, ahol ötévi rabságra ítélték, mert egy holttest levágott karját dobta be a vetélytársa ágyába, akinek elcsábította a menyasszonyát, és aki szívrohamban halt meg... Azt hitte, hogy itt, Csehországban, Waldstein gróf védelme alatt megússza a büntetést?

CASANOVA: A gróf ismerte a múltamat. Éppen ezért adott könyvtárosi munkát, mert tudta, hogy költő és filozófus vagyok...

GIZELLA: Filozófus?! Kegyelmed filozófiája: menekülés a becsülettől.

CASANOVA: Természetesen! A becsület rabság. Én a szabadságba menekültem.

GIZELLA: A betyár, a fizetett csábító szabadságába.

CASANOVA: Nem, kedvesem. A nőim legalább annyira szerettek engem, amennyire én szerettem őket egy felejthetetlen pillanatban. Számukra érdekes meglepetés voltam fáradt férjeikhez képest, akik egy óraműhöz hasonlóan egyenletesen, morcosan, közönyösen tesznek eleget házastársi kötelezettségüknek. Senki sem hibás, hogy a velem töltött varázslatos idő mindig rövid ideig tartott. Mindennek van eleje és vége. Velem a vége mindig közelebb volt az elejéhez, pont, ahogy az álom is ébredéssel ér véget.

GIZELLA: Furcsa filozófia. A lelkiismeretlen kéjenc filozófiája.

CASANOVA: Mit tudsz te erről?! Egyetlen életem alatt száz életet éltem. Életem értelme, ha feledhetetlen boldogságban részesíthetek egy nőt. Minden babámnak egy felejthetetlen éjszakára isten voltam! És – most mi lesz velem?

GIZELLA: Az tőlem függ. Bátyámuram nevetett, amikor felolvastam a jelentést. Azt mondta: „Gizella, szórakozz csak kedvedre azzal az öregemberrel! Ő egy ördögien veszélyes csodabogár. Ha úgy gondolod, hogy veszélyezteti a tekintélyünket, dobd ki az út szélére, oszt hadd dögöljön meg!”

CASANOVA: Te nem fogsz kidobni engem, ugye nem?

GIZELLA: Meglátjuk. Játsszunk egyet! Ha sikerül meghódítanod, életed végéig a kastélyban maradhatsz. De ha nem sikerül...

CASANOVA: Hódítsalak meg?

GIZELLA: Az a hír járja rólad, hogy igazi varázsló vagy, hogy számos asszony és kisasszony ellenállását megtörted és élvezettel ölelgetted... Hányan is voltak?

CASANOVA: Azt hiszem nagyjából... sokan voltak. Ki emlékszik már?

GIZELLA: Hát te igazi Bacchus isten vagy! Vagy még jobb: gatyás csődör!

CASANOVA: Valami olyasmi.

GIZELLA: Ugye nem vetted el őket?

CASANOVA: Semmiképpen! A mennyasszonyaim voltak. A nősülés számomra olyan lenne, mint a sírba fekvés. Elfelejtettem egy apróságot: az öregkort!

GIZELLA: Nem lehet visszakozni! Az ellenállhatatlan szerető nem adja fel. Tehát, rajta, hódíts meg, csábíts az ágyadba, vegyél rá, hogy veled háljak! Ha sikerrel jársz, én leszek az utolsó mennyasszonyod! *(Féktelen nevetésbe kezd, hahotázik. A férfi továbbra is komor.)*

Casanova a paraván mögé szalad. Hangos csobogás hallatszik. Gizella még jobban nevet. Vihog.

CASANOVA: *(Kijön a paraván mögül.)* Miért kuncogsz?

Gizella képtelen fékezni hullámokban feltörő nevetési rohamát.

CASANOVA: Gúnyt üzöl belőlem...!

GIZELLA: Olyan nevetséges, olyan szánalmas vagy! *(Továbbra is nevet.)*

Casanova letolja a nadrádját, és a lány felé fordítja hátsó fertályát, melyet nevetséges, csikos alsónemű fed. Gizellának eláll a szava. A férfi felhúzza a nadrádját, felé fordul, kétségbeesetten grimaszol. A sebezhető női szívek tapasztalt, körmönfont ismerője sírva fakad. A lány megkomolyodik. Odalép a férfihez, a székhez húzza és leülteti.

GIZELLA: Most mi van...? Ennyire megbántottalak?

CASANOVA: Tiszteletlen vagy. Na tessék, most már tegezel! Egy senki vagyok a szemedben, még zsarolsz is... Mindenki kekeckedik velem ebben a házban. Fonnyadt himpellérnek neveznek...

GIZELLA: Esélyt adtam neked a bizonyításra!

CASANOVA: *(Sírva, szívbe markolóan alkalmazza a hódító ravaszságát.)* Hogy használhatnám ki az esélyt, ha ilyen kegyetlen vagy...?! Ott, Velencében szomorú gyerekkorom volt... Az apám és az anyám... a rendező és a színésznő... sokat utaztak és játszottak, én pedig kiskorom óta magamra utalva szenvedtem... Gyermekkorom éjszakáit kitöltötte a félelem. Vért az orrom, az undorító javasasszony pedig úgy gyógyított, hogy koporsóba zárt... Tele vagyok traumákkal...! Egyedül küzdöttem fel magam... Elvégeztem a teológiát, majd két szerzetes nővér miatt, akik – képzeld el! – rávettek, hogy egyszerre szeressem őket a kolostori cellában – páros lábbal kirúgtak az egyháztól, és azóta tengődöm a világban... *(Hamisan pityereg.)*

Gizella átöleli, fejét a férfi mellkasára hajtja. Elérzékenyül.

GIZELLA: Bátyámuram azt mondja, hogy bátor voltál, hogy tízszer keresztülszúrtak karddal!

CASANOVA: Igen, verekedtem, mindig védtem a gyenge női nemet, életemet ajánlottam, hogy bizonyítsam a nők milyen sokat jelentenek nekem...! Lásd, most miattad fogok meghalni! Senkim sincs e világon... Te vagy az egyetlen vigaszom... *(Hamis könnyek vannak a szemében.)* Vágyom az édesanyámra, a nővéremre... a gyengédségre és a jóságra... Egész lényemet másoknak adtam maradéktalanul... Jaj nekem, gyávának...! Teljesen egyedül vagyok ezen a világon!

GIZELLA: Nyugodj meg...! Én itt vagyok, veled...

CASANOVA: *(Határozottan támadásba lendül.)* Gizella, kedvesem! Angyalom! Vágyom rád az első pillanattól kezdve, amióta beléptél a poklomba! Te vagy a vándorutam vége és igaz boldogságom kezdete! Egész életemben eszeveszetten kerestelek téged más nőkben! Istenem! Lelked villogása... Csodaszép igéző szemed lángra lobbantja a szenvedélyt! Az alkatod, a hangod... te vagy a megmentőm!

GIZELLA: Dalra fakadtál, te énekes!

CASANOVA: Múzsám! Te vagy Erató, a szerelmi líra védelmezője, aki mögött ott áll az ellenállhatatlan Érosz...! Édes fájdalmat nyújtok neked, mert ismerem lángoló tested minden titkát...! Csillagokból rakom ki a neved, hadd ragyogjon évszázadokig az égi úton! Nyújtsd ajkad...!

Csókolóznak. A lány mámorban úszik.

CASANOVA: *(Még mámorosabban.)* Vetközz le! Dobd le magadról a rongyokat...! Vakíts el alabástromfehér bőröddel! E finom bőrnek, mely mintha tejben úszó barack lenne, minden centiméterét megkóstolom... Fenéig elmerülök benned, szépségem...

Lehúzza válláról a ruhát, csókolgatja... Gizella megrándul és ellöki. Magához tér.

GIZELLA: Vigyen el az ördög...! Te démon vagy! Egy rémség!

CASANOVA: Ne hagyj itt! Elveszem magamtól az életem, ha elmész...!

GIZELLA: Taljánok! Canzone, makaróni és donnák!

Kopognak az ajtón.

KINTI HANG: Kisasszony...! A méltóságos úr kéreti, hogy azonnal csatlakozzék a vendégekhez!

GIZELLA: Bátyámuram szólít! Oda kell mennem...! *(Kikiabál.)* Mondd meg, hogy azonnal megyek! *(Casanovához szól halkán, őszintén.)* Ne öld meg magad! Várj meg! Szeretnél ma este velem elmenekülni?

CASANOVA: Tessék...? Komolyan gondolod? Te és én...? És hová menjünk?

GIZELLA: Nekem van pénzem! El kell innen tűnnöm... Eltaláltad, egy nagy titkot rejtegetek. Elárulom neked, de nem most... *(Gyorsan arcon csókolja, és kiszalad.)*

CASANOVA: *(Egyedül maradva, döbbenten.)* Meneküljek el a biztos rejtekhelyről... most, amikor már senkinek sincs szüksége rám? Ha ötven évvel fiatalabb lennék, talán belemennék egy ilyen örültségbe! Ó, az én átkozott vágyam, hogy behatoljak a női szívbe és a női testbe! Mihez kezdek, Istenem, ha beleegyeznek?! És mi van akkor, ha veszélyes, talán halálos titkot rejt!?

Elsötétül a színpad.

3.

A távolból emberi hang, nevetés és csembaló hallatszik. Casanova sorba rendezi az asztalon heverő papírhalmozatot.

CASANOVA: „Életem története.” *(Olvassa a kéziratot.)* „Élet? Az élet másodpercek halmaza. Minden egyes másodpercben minden erőddel, teljes szívedből, tekintet nélkül a holnapra, ragadd meg, ami a kezéd elé kerül, és az utolsó cseppig ürítsd ki az élvezetet! Az egyetlen valóság a test öröme, mert a test öröme a lélek öröme. *Carpe diem!* Él a mának! A mának, ne a holnapnak! A sors bőkezűbb a pimasz emberekkel, mint a szelídekkel...” *(Abbahagyja az olvasást. Motyog.)* Megírom a ma esti kalandomat. Általában azok írnak memoárokat, akikkel már semmi sem történik. Velem pedig úgy néz ki, hogy történt... Az ördögbe, pórul járok! Ezúttal egyértelműen pórul járok...! Giacomo, hol hagytuk abba a tékozló Casanova kalandjai és bolondozásai leírását? Hm, Mozart operája, a „Don Giovanni”. *(Kezébe veszi iratait.)* „A librettót Lorenzo da Ponte írta”, de csekélységem segedelmével...! A kelekótya Wolfgang Amadeus tudta, hogy a herélt zsidó képtelen egyedül librettót írni Don Juanról, így megkérte... ki mást mint: szerénységemet!? Én Don Juanra emlékeztettem! Még mit nem?! Az a spanyol egy egyszerű sarlatán...! Ó, Istenem, megint...! *(A paraván mögé fut. Csobogás hallatszik.)*

A színpad mélyén, mint egy lidérc a sötétből, megjelenik Don Juan személyesen. Szép, déli arcvonású, természetes, fiatal, elegáns, udvari divatnak megfelelően öltözött férfi. Övében kardot hord. Fülbevalót visel. A paraván mögől kijön Casanova. Megpillantja Don Juant, és kővé dermed.

DON JUAN: Mi van, betoji? Megijedtél tőlem?

CASANOVA: Don Juan...?!

DON JUAN: Személyesen!

CASANOVA: Mit akarsz te itt? Te nem létezel, te egy legenda, egy költői kitaláció vagy, Molière bábúja, akinek kitalált erotikus hőstettein édesen szórakozik a tömeg!

DON JUAN: Én az örök férfi valóság vagyok: Don Juan Tenorio. Igen, a népi elbeszélésekből mítosszá, legendává váltam, a legendák pedig bármilyen történelmi igazságnál tovább élnek. Manapság ki tudja, ki az az Elagabalus császár? De rólam minden taknyos kölyök tudja, ki vagyok. Minden kislány, érett nő és öregasszony ismer. Reménykednek bennem és várják, hogy megjelenjek. Mert én vagyok az örök falloszbajnok, vágyaik beteljesítője. Minden férfi irigykedik rám, legfőképpen te.

CASANOVA: Ha-ha! Hányszor is nősültél?

DON JUAN: A szolgám, Sganarelle vezeti a nyilvántartást. Azt mondta, hogy ezerhárom alkalommal álltam mennyasszonnyal a pap elé.

CASANOVA: Egyebet is mond: hogy szenvedélyed beteljesítésének érdekében elvonnél egy úrnőt és a kutyáját is, hogy semmit sem jelent neked a házasságkötés. Hogy ott nősülsz, ahol lehetőséged nyílik rá! Nagyságos asszony, kisasszony, polgárlány, parasztlány, cseléd lány vagy örömlány! Hogy te vagy: „A legnagyobb gonosztevő, akit valaha hátán hordott a Föld, megszállott, kutya, török és eretnek, aki nem hisz sem a Mennyben, sem a szentekben, sem az Istenben, sem a hétfejű sárkányban, aki hedonista disznóként éli életét.” Aki minden emberi erényt giccsesnek tart...!

DON JUAN: Úgy fecsegsz, mint egy színész Molière vígjátékában! Kegyelmes uram, én már ötszáz éve jelen vagyok. Igen, elveszek minden ostoba tyúkot, aki felül a csábításomnak, majd megdöntöm és továbbmegyek! Győzedelmet aratok eme darab hús felett.

CASANOVA: De szenvedést hagysz magad után! Átkoznak, gyűlölnek!

DON JUAN: És akkor mi van?! A hiszékenységet meg kell büntetni, az ostobaságot pedig meg kell alázni!

CASANOVA: De a lelked... Hát nem félsz az Istentől? Én néha megkérdem magamtól: van valami odaát?

DON JUAN: Ki kérdezi tőlem?! Te...? Istennek elég sok elszámolnivalója van veled. Beszélgessünk csak el Istenről te és én! Én jobban hiszek nálad, mert a katolikus anyaszentegyházhoz tartozom. Úgy szól a dogma, hogy az asszonyt alárendelik a férfinak, és hogy az ösbűnért, az édenkert elvesztéséért a nőt örökre meg kell büntetni. A férfinak joga van a nőt becsapni, eltaposni mint egy kígyót, és kigúnyolni, miután a nő alárendelte magát.

CASANOVA: Te Sátán! Minden donna Anna, donna Elvira és donna hogyishívják kegyetlen zsarnoknak, halálos ellenségnek tart, sír, tehetetlenül dühöng, örökre megmérgezi őt aljasságod undorító emléke!

DON JUAN: És te mégis mit csinálsz velük?

CASANOVA: Szeretem őket. Nálam minden tiszta. Én sohasem leszek a derék színház hőse, mint te. Mert nem vagyok sem jó, sem rossz, én semleges vagyok, nincs karakterem. Jellegtelenségem megment, bűneim pedig eltörpülnek a tied mellett. Egyik mennyasszonyom sem érzett irántam gyűlöletet, mert én csupán boldoggá tettem. Megmutattam a boldogsághoz vezető utat, megtanítottam felfedezni és élvezni a testét. Megtanítottam örülni az életnek.

DON JUAN: De utána egyből egy másik nő felé fordultál, akárcsak én!

CASANOVA: A nők gyakran nem tudják, mit akarnak, nem kell visszaélni az ártatlanságukkal. Nem kell hiú reményt táplálni bennük. Úgy tisztességes, ha egyszerűen a tudukra adod, hogy a lábgyabalyodáson kívül ne számítsanak másra.

DON JUAN: Bolond! Ők egy ördögfajzatra vágynak, vagyis rám! Mindig a veszélyt keresik, szeretik a betyárokat, a bitangokat és a perverzeket. Vonzza őket a kockázat és a bizonytalanság.

CASANOVA: Te tényleg maga az Ördög vagy!

DON JUAN: Az ő legjobb tanítványa.

CASANOVA: Én nem nyomtam el és nem aláztam meg őket. Amikor az egyikkel voltam, ő volt az egyetlenem, a számomra legkedvesebb, teljes mértékben hozzá tartoztam. Én birtokoltam őt, de ő is birtokolt engem. És ezért hitt nekem. Hálás volt nekem. Megbocsátotta, hogy lepke módjára virágról virágra szálltam! Mindegyikük bennem él! És valószínűleg én is bennük élek. Játszottam, komédiáztam, szórakoztattam az embereket és az asszonyokat...

DON JUAN: És kiraboltad őket. Csaltál. Más pénzén éltél. Pióca és parazita vagy!

CASANOVA: Meg kellett fizetniük a szolgáltatásomat, a gazdagok unaloműzését! Én hoztam derút a bálókra, izgalmat a kártyaasztalokhoz, és feledhetetlen emléket az ágyba...

DON JUAN: Plebejusi, szolga logika! Én nemes vagyok, Giovanni hidalgó, te pedig egy női harisnyakötő vagy. Egy nemes a hízelgés felett áll, nem szórakoztat senkit, csupán mások szórakoztatják őt. Elveszi, amit akar. Rabol és elragad!

CASANOVA: A női becsületet, a büszkeséget?

DON JUAN: Egy nőnek nincs becsülete. Nézz rájuk! Mind csinosítja és cicomázza magát, isteni adományuk, hogy csábítók, kívánatosak legyenek, hogy terjesszék a bujaságot, ezért kell őket megdönteni! Olyan csapást kell rájuk mérni, amiből nem gyógyulnak fel, szíven kell őket szűrni, diadalt ülni gyengeségük felett!

CASANOVA: Te elválasztod az asszonyokat és férjeiket, tönkretesz a szerelmeseik idilljét, tönkretesz más boldogságát, szétszórod a kétségbeesés és bánat magvát.

DON JUAN: Természetesen, hiszen ez elkerülhetetlen. Miközben te fájdalommentesen bújssz mások ágyába, áthatolsz a nőn, mint egy napsugár, és olyan titokban távozol, ahogy érkezted, én szabadon sétálok ezen a világon, pimaszul elragadom azt, ami izgatja az érzéseimet. Nem félek senkitől, kardot rántok és gyilkolok.

CASANOVA: Szabadság? Nem, te nem tudod mi a szabadság. Sajnos én sem tudom. Csak azok élnek szabadságban, akik békés álmod alszanak, mert tisztességesen élnek. Te gaztetteid rabja vagy, akit úgy követnek az átkok, mint a lábra rögzített láncok. Én csodával születtem. Hallgasd meg, mit írtam: *(Olvas.)* „Casanova, a szegény hegedűs egy éjjel a dúsgazdag patrícius fogadott fia lett, mert alkalma nyílt, hogy a patríciusnak segítsen, amikor amazt egy éjszaka szívroham érte a velencei gondolában. Gyémántban úsztam, megnyílt előttem az arisztokrácia útja. De én... én mindig a szabadságba menekültem a kötöttségek elől. Elmenekültem a magas tisztségek és fizetett feladatok, az állami és uralkodói szolgálatok, a békés fásultság és a jövedelmező házasságok elől... Még a könnyen szerzett pénz elől is, mert számomra az is rabság volt. Irgalmatlanul szórtam a pénzt, hogy újra és újra szabad lehessenek.” *(Abbahagyja a felolvasást. Don Juanhoz beszél.)* De most tudom, hogy úgy kóboroltam a világban, mint az ismétlődő kalandok rabja!

DON JUAN: Istenem, milyen unalmas és földhözragadt vagy!

CASANOVA: Ne beszélj velem így! Egész életemben pont a hétköznapi egyhangú szürkeség elől menekültem.

DON JUAN: Utolért a szürkeség! Reggelente szemernyi vágy nélkül kelsz fel az ágyból, mert minden vágyad megvalósíthatatlan. Forगतod ezeket a penészes könyveket, firkálsz az egykori életedről, és nevetségesen halsz meg a legutolsó cseléd röhejére. Engem az emberek legalább a rosszról jegyeznek meg, regényeket és színházi játékokat írnak az ördögösségemről. Mert a bennem megbúvó ördög felkelti az emberek figyelmét, téged pedig a gyengébbik nem iránti előzékenységed feledésbe taszít. A nők szájalommal és megvetéssel tekintenek rád.

CASANOVA: Hallgass! Nem akarlak hallani!

DON JUAN: Már a kastély ura is megunt!

CASANOVA: Ő képtelen nélkülem élni. Hozzászokott a mesémhez.

DON JUAN: Kétlem. De miért szálltál rá az unokahúgára, Gizellára?

CASANOVA: Szüksége van rám. És nekem is rá.

DON JUAN: Úgy gondolod...? Ismered azt a tréfát: az öregember figyeli az elhaladó szépséget; a vén kujonnak az az ötlete támad, hogy a lány után fut. Majd homlokára csap és azt kérdi magától: „Jaj nekem, mihez kezdek, ha utolérem!?”

CASANOVA: Azt akarod mondani, hogy öreg és gyenge vagyok, hogy impozánsan impotens vagyok...?

DON JUAN: Még annál is rosszabb – hogy beteg vagy, hogy sohasem gyógyultál ki abból a szégyenletes betegségből, amit az a kis ribanc ajándékozott neked egy párizsi bordélyházban. Látod, ez a különbség köztem és közted: én sohasem fogok gilisztát hordani a gatyámban, mert örök ifjú vagyok. Azon kívül: én sohasem jártam bordélyházban. Az én nőim előkelőek voltak... Makkegészséges vagyok! Képes vagyok napi három nőt kielégíteni, persze csak ha tiszták, szépek és vonzóak...

Gizella belép. Csodálkozva szemléli Don Juant.

DON JUAN: ... pont, mint ez az ifjú hölgy! *(Mély meghajlással üdvözli.)*

GIZELLA: Kegyelmed kicsoda?

DON JUAN: Meg fog ismerni, szépségem. Sokkal elviselhetőbb lesz a kisasszonynak, ha nem tudja a nevem.

GIZELLA: Casanova mester, bátyámuram hívja, hogy menjen át az arab szalonba. A főherceg nagyon kíváncsi. Meg szeretné ismerni, és élvezetét szeretné lelni valamelyik kalandjában.

CASANOVA: *(Don Juannak.)* Íme, látod, hogy képtelenek nélkülem élni!? Olyan vagyok, mint az ópium.

DON JUAN: Megkérhetem az ifjú hölgyet, hogy legalább néhány percre megtiszteljen társaságával?

GIZELLA: Kérem. Itt maradok néhány percig.

Casanova gyanakvó pillantással sújtja Don Juant. Vállat von, meghajol mindkettejük előtt, és elmegy.

GIZELLA: Bemutatkozna nekem ez a gavallér?

Szünet. Don Juan hipnotikusan körbejárja Gizellát, mint cápa a zsákmányát. Egyenesen a szemébe néz. A lány zavarban van, nyugtalan, nem tudja hogyan reagáljon.

DON JUAN: Micsoda nyak... Vakító fehérség... És ez a haj... Álomfészek!

GIZELLA: Mit jelentsen ez? Mit akar tőlem? Félek...

DON JUAN: Ne féljen, kiscsibém!

GIZELLA: Bárányka! Kiscsibe! Én nő vagyok, nem háziállat! Kicsoda kegyelmed?

DON JUAN: Elárulom a nevem, ha megígéri, hogy nem próbál meg azonnal elmenekülni.

GIZELLA: Megígérem...

DON JUAN: Én vagyok Don Juan, a sevillai hidalgó, személyesen. Mindenféle történetek keringenek rólam.

GIZELLA: Méltóságod az a kakas, aki minden tyúkra ráugrik?!

DON JUAN: Ha szükséges, kukorékolni fogok, csak azért hogy eltávolítsam azt a bús tekintetet a kisasszony szeméből!

GIZELLA: Hagyja a szememet! Miért tartott fel?

DON JUAN: Ezt hamarosan felfedem, kiscsibém.

GIZELLA: Képtelen leszállni a baromfiudvarról?

DON JUAN: Ha tudná, hogy mennyire élveztem dacos ellenállását! Azok a szépségek, akik könnyen elfogadják a hódolatot, számomra olyanok, mint a vadlibák, akik ősszel délre repülnek.

GIZELLA: Libák! Haladunk!

DON JUAN: Rajta, mutassa a karmait, duzzogjon, utasítson el...! Ezt díjazom a nőkben, ez megindítja a vágyamat, bátorságot önt belém, hogy megnyissam a szívem!
(*Dalra fakad, spanyol táncra perdül és egy temperamentumos spanyol dalt énekel, közben kasztanyettán játszik és ritmikusan dobol a lábával.*)

GIZELLA: Micsoda romlott ember! Micsoda csibész!

DON JUAN: Én komplikált eset vagyok, asszonyom. (*Mélyen meghajol.*) Úri születésű huligán, kóbor lovag, a csatában bátor, az ágyban tüzes, a test minden huncutságában jártas, olyan erős férfi kézzel, mely képes a sötétben játszózni... és emellett egy szolid jövedelmű birtok tulajdonosa is vagyok. Én vagyok mindaz, ami izgatja a női fantáziát.

GIZELLA: Ha valami izgat, akkor az biztosan nem a birtoka. De, az a másik... a sötétben huncutkodó kéz... Hm... Veszélyes egy hajadon fantáziájára nézve...

DON JUAN: Most még hajadon, de az enyém lesz, amikor feleségül jön hozzám. Előtte semmiképpen! Úgy óvom a becsületét, mint a sajátomat.

GIZELLA: Megkéri a kezem?

DON JUAN: (*Letérdel.*) Legyen sevillai Don Juan Tenorio hidalgó felesége! Alázatosan megkérem a kezét!

GIZELLA: Méltóságod komolyan...? Méghozzá ilyen váratlanul!

DON JUAN: A legkomolyabban. Lovagi becsületemre esküszöm!

GIZELLA: Szépnek szép, délcegnek délceg, daliásnak daliás! Természetesen minden ifjú lány arra vágyik, hogy méltóságod otthonának úrnője legyen, de valami nyomaszt... Egy másik férfinak tett ígéret...

DON JUAN: Kinek? Csak nem ígérkezett el annak a múmiának, Casanovának?

GIZELLA: Ő megmentő kezet nyújtott... Ő olyan gyengéd... Beleegyezett, hogy megszökjön velem... De nem, egy másik galambomról van szó. Rá kellett volna bíznom a titkomat signor Casanovára, de a sors azt akarta, hogy méltóságod hallja előbb... Igen, signor Casanovával kerestem volna egy menedéket, ahol örökre egyesülhettem volna az én Hansommal. Signor Casanova pedig velünk maradt volna, hogy haláláig unokázzon... Egészen eddig a pillanatig azt hittem, hogy örülten szerelmes vagyok Hansba, hogy ő jelenti számomra az egész világot.

DON JUAN: Megszédültem! Ki az a Hans?

GIZELLA: A lovak szerelmese... A legjobb istállómeister...

DON JUAN: Egy lovász?

GIZELLA: Igen, a szászországi birtokunkon. Nagy és erős, mint Herkules, aranyhajú, mint Adonisz, szép szemű, mint Cupido.

DON JUAN: Jól értettem? Az ifjú grófnő szalmában hempereg a lovászával?

GIZELLA: Nem volt az hempergés... Lebegés volt..., a fák és a tornyok, a felhők és a madarak fölé repültünk, akiknek a turbékolását még mindig hallom...

DON JUAN: *Caramba! Ó, Dios mio!* Egy lovász hozzám – nemeshez képest!? Casanova unokázzon?! Bolondok háza...! Nyissa ki a szemét, nézzen rám! Az a Herkules az istállóból nem lobbanthat akkora tüzet a kisasszonyban, mint a

férfi-női csaták veteránja, aki turbékolás helyett az élvezetek sikolyát fogja kiváltani! A tornyok és fák feletti repülés helyett én felkínálom a kilátást a Kaukázus tetejéről! Kiscsibém, eddig csak bekötött szemmel tapogattam a világot, miközben vezérelt a szívem, mely téged keresett, csak téged, szász Gizella! Mindenki, aki előtted volt, és kezemet a szívemre teszem, akadt nő itt-ott, de az csupán iskola volt, bevezetés a bennem forrongó érzelmek pompás szimfóniájába. Ó, felrobbanok! Megőrülök! Meghalok!

GIZELLA: Ne tegye, kérem! Tessék, a méltóságodé vagyok...!

DON JUAN: Isten hozott az ezeréves Tenorio házban! Te leszel donna Gizella de Tenorio, Gomez, Guadalupe és Salamanca...! *(Szenvedélyes csókokkal borítja a kezét, arcát, nyakát...)*

GIZELLA: *(Izgatottan remeg.)* Ó, kérem ne! Ne itt...!

DON JUAN: És miért ne itt és most? Ez csak egy kis előleg a boldog házasságból...

GIZELLA: Félek...

DON JUAN: Egy pohár bor erőt és bátorságot ad... *(A vacsora után az asztalon maradt üvegből bort tölt a két pohárba.)* Türelmes leszek veled, habár egy vulkán forr bennem... Rajta, mutasd meg magad...! Vedd le a selymet, mely eltakarja isteni gyönyörödet... Kezdődjön a huncut játék...! Mutasd meg holdszínű, ezüst bőrödet, tégy szépséged örök rabjává!

GIZELLA: És ki fog unokázni?

DON JUAN: Majd én, a szolgám, Sganarelle, a dadák... Vetkőzz, te nimfa...!

GIZELLA: Úgy érted, kedvesem...?

DON JUAN: A kísértés szerencsés dolog! Csak az első alkalom nehéz, látszólag legyőzhetetlen, utána minden olajozottan megy...

GIZELLA: A vetkőzés vagy...?

DON JUAN: A „vagy”!

Gizella bizonytalanul, félénken és hipnotizálva lehúzza a ruháját. Egy ideig meztelenül várakozik. Don Juan leveti zubbonyát. Széles ujjú, a mellkasi részen gazdagon csipkézett fehér ingben marad. Úgy közelít Gizellához, mint vadállat az áldozatához. Lefektet a Casanova ágyára. Belép Casanova. Megpillantja őket, gyökeret ver a lába, majd észrevétlenül a paraván mögé bújik.

GIZELLA: Tégy magadévá...! A tiéd vagyok...! A tiéd...!

És amikor azt hinnék, hogy Don Juan megrontja, a férfi váratlanul felkel, és szinte menekülve távolodik.

DON JUAN: Nem! Nem fogom! Nem tehetem...!

GIZELLA: Miért, szerelmem?

Csobogás hallatszik a paraván mögül. Mindketten megdermednek. Don Juan kézzel-lábbal kérdezi: „Ez meg mi?” Gizella ámul, testéhez szorítva a ruháját felemelkedik az ágyról. Don Juan hirtelen megmozdítja a paravánt: egy éjjeli edénnyel a kezében, komor arccal felbukkan Casanova.

CASANOVA: Jó estét!

DON JUAN: Mióta bujkálsz itt?

CASANOVA: Nemrég óta.

Gizella a holmijával kiszökik a könyvtárból.

CASANOVA: Tehát ti ketten nem...?

DON JUAN: Mintha megtettük volna!

CASANOVA: De mégsem tettétek meg! *(Kárörvendően kuncog.)*

DON JUAN: Töröldj a magad dolgával!

CASANOVA: Éppen azt teszem. Az én feladatomban, hogy boldoggá tegyek egy nőt, a tiéd pedig...

DON JUAN: Én a nők behódolásának pillanataért élek. Lelkem győzelmi örömmel ujjong, amikor megtöröm egy nő ellenállását, amikor legyőzötten átadja magát nekem. Utána már nem kívánom. A románc *e finita!* Mi lenne velem, ha mindegyikükre évekig és évszázadokig pazarolnám az energiámat...?! Rád hasonlítanék: egy pisis, szottyadt öregemberre, kezében egy bilivel, és egy köteg papírra vetett élvhajhász étellel! (*Nevet. Bort tölt magának. Iszik.*)

CASANOVA: Te is kuncogsz! Az öregség miért nevetséges? Ott, a grófi asztalnál a lakáj csöcselék süteményekkel kínált, és közben gyűlölettel csikorgatta a fogát. Én kinyújtottam rájuk a nyelvem, így... (*Kinyújtja a nyelvét.*) De nem ez volt a legrosszabb, ami történt.

DON JUAN: Mi történt – arra kényszerítettek, hogy utánozz egy herélt majmot, vagy hogy gyors quadrille-t járj, amíg el nem esel?!
 CASANOVA: Akarták, de nem most, szerencsére. Ám ott a szalonban lustálkodik egy piperkőc, a honfitársam, Montfalcone báró. Amikor meghallotta a nevem, felugrott, mint egy rugósbohóc és azt kiáltotta, hogy „Te vagy az az alávaló besúgó, a sötét velencei rendőrség undorító spiclijje!” Úgy ordított, mint akit tüzes vassal égetnek.

DON JUAN: A báró nem állt messze az igazságtól, ugye?
 CASANOVA: Menj az ördögbe vele együtt!
 DON JUAN: Besúgtad az államnak... Kihallgattad miről beszélgetnek az emberek a kocsmákban és a halpiacon, követték őket, megtudtad kikkel találkozgatnak és mit terveznek, és mindezt jelentetted a rendőrségnek!

CASANOVA: Éhes voltam, nem volt tető a fejem felett, már mindenhol lemondtak rólam, és a halál küszöbén álltam...! Meg kellett alázkodnom, kérnem kellett Velencét, hogy fogadjon vissza engem, a szökött fegyencet, és bocsásson meg nekem... Valamit adnom kellett! Kitaláltam, hogy Montfalcone báró valamilyen összeesküvésben vesz részt...

DON JUAN: Jól jártál, ma este megölhetett volna!
 CASANOVA: Majdnem megölt. Kidobták a szalonból, mint a... mint a szemetet, mint egy rühes állatot. Ugyanúgy dobtak el azokat is, akiknek hüen szolgálva embereket küldtem a tömlőcökbe. A hamis jelentés elegendő volt, hogy ismét kegyvesztetté váljak. Amikor nem tudtam mit nyújtani nekik, kitaláltam egy összeesküvést, és átadtam az ártatlan bárót... Az ember bármit megtesz, hogy életben maradjon. Hogy ne kerüljek tömlőcbe, másodszor is megszöktem az én Velencéből.

DON JUAN: Mit vársz tőlem? Sajnáljalak, te büdös kis besúgó?
 CASANOVA: Miért akarunk bármi áron élni? Miközben kimentem a szalonból, a legrosszabb gúnyszavakat vágják a fejemhez – az urak is, és a szolgák is. Úgy másztam ki, mint egy leprás, akit megköveztek. Barbárok! Krumplizabáló csehek! Az agyuk helyén is krumpli van! Egyik sem képes megmukkanni sem franciául, sem olaszul. Sohasem hallottak Dantéről, aki olyannak írta le a Poklot, mint amilyen most az életem. Köpök arra a rakás durva és oktalan fráterre.

DON JUAN: Azért gúnyolnak, mert ilyen rozoga, remegő és fogatlan vénember létedre a cselédlány szoknyája alá dugtad a kezed, és szemtelen szavakat suttogtál a fülébe. Te egy vén perverz vagy!

CASANOVA: Te pedig lelketlen mocskos vagy! Nem érted az emberi elkeseredést. Ráadásul elhódítod előlem a jegyesemet, Gizellát! Ő eldöntötte, hogy velem megy világgá!

DON JUAN: Megváltoztatta a szándékát. Most velem menekülne. De nem ment el a józan eszem, hogy egy vérszegény, elkényeztetett nőszeméllyel kössem össze magam. Akkor sem tenném, ha a te Henriettádra hasonlítana.

CASANOVA: Ne emlegesd Henriettát! Ne mocskold be a nevét azzal a pogány száddal!

DON JUAN: Miért ne? „A szerelem szent és sérthetetlen”, ugye? Csúnyán belehabarodtál! *(Újratölti a poharat. Felhörpinti.)*

CASANOVA: Csak egyetlenegyszer történt velem ilyen. Tőled ez teljesen idegen!

DON JUAN: Az az elegáns dáma a bizonyíték, hogy helytállóan tekintek a női lényekre. Elárult téged, reményt adott neked, majd elhagyott. Tudod, engem egy sem hagyott el. Én hagytam el mindet, miután átadták magukat nekem. Ám vannak még kudarcaid. Galambszívedet becsapta egy nyomorult kis londoni kurva, aki azok után sem hagyta, hogy céda testéhez érh, miután kicsalta az összes pénzedet! Utána saját szemekkel nézted, ahogy szégyentelenszerűen átadja bájait egy tacsakónak, ráadásul ingyen. Amint negyvenéves lettél, megmutatták neked valódi természetüket. Azok a naiv, törekeny, szégyenlős, istenfélő kis nők! Kígyók! Kegyetlenek, ha semmit sem tudsz felkínálni nekik, ha behódolsz bájaiknak! Mindig a testükkel kereskednek! Képmutatók! Mindig haszonlesésből színlelnek szerelmet. Örök háború dúl köztünk és köztük. *(Bort iszik.)* A legmélyére süllyedtél, balszerencsés kalandorom, pénztelen szerencsejátékosom, töketlen öregem!

CASANOVA: Nevetsz a nyomoromon...?! Úgy fáj a magány, mint egy szuvas fog. Álmatlan éjszakáim végtelenek. Az én nyomorom emberi, a te bosszúd a női nem felett ördögi! Te egy... te egy... szörnyeteg vagy! És nem fogod olyan könnyen megúszni...! Meggyaláztad Gizellámat, eltiportad liliumát!

DON JUAN: A te Gizelládat?

CASANOVA: Igen, hozzám tartozott először. Szerelmet ígért nekem...

DON JUAN: Aki kapja, azt megmarja! *(Bort tölt, nagyot kortyol.)*

CASANOVA: Fogd be, te szadista...! Ha férfi vagy, elégtételt nyújtasz nekem!

DON JUAN: Párbajozzak? Veled?

CASANOVA: Én tízszer párbajoztam a női becsület védelmében...

DON JUAN: És nyomorult életed védelmében!

CASANOVA: Ránts kardot, te aljas!

DON JUAN: *(Pityókásan kardot ránt.)* Hát te... te mivel harcolsz?

CASANOVA: Az ördögbe! Eladtam a kardom, hogy kiegyenlítsem a kártyaadósságomat. *(Megragad egy széket, és Don Juan felé indul.)* Védekezz, kutya!

Különös párbaj zajlik: Casanova Don Juanra támad, akinek kardcsapásait székkal hárítja. Úgy kergetik egymást a színpadon, mint egy lassú filmfelvételen, Don Juan pityókásan jobbra-balra dülöngél, Casanova pedig végül fáradtan összerogy. Fegyverestül földre zuhan. Don Juan a torkához emeli kardja hegyét. Inog és liheg. Belép Gizella. Felsikolt a gyilkos látványra.

GIZELLA: Ne! Alljon meg...! Don Juan, kérem...! Könyörgöm...!

Don Juan visszahelyezi kardját a hüvelyébe. Részegen hajbókol.

DON JUAN: Csak a hölgy kedvéért! Köszönd meg ennek a csodálatos hölgynek, hogy tovább lélegezhetsz, és írogathatod az emlékirataidat!

GIZELLA: Ugye nem értem párbajoztak?

CASANOVA: *(Borúsan felkel.)* Érted, természetesen.

GIZELLA: De miért? Én elfogadtam señor Tenorio házassági ajánlatát!

CASANOVA: De én kaptam előbb csókot...!

GIZELLA: Csókot?! Sokaknak osztottam csókot, de senki sem rendelkezhet felettem. Don Juan komolyabb indokot adott a választásra.

DON JUAN: Lám, hallottad! Ez a női szeszély!

GIZELLA: *(Don Juannak.)* Kegyelmes uram, mikor indulunk Spanyolországba? Kikér bátyámuramtól?

DON JUAN: Isteni szépségű méltóságos asszonyom...! *(Beszéd közben akadozik a nyelve.)* Miközben kegyeden gondolkoztam, szöveget ütött a fejembe, hogy kissé elhamarkodtam a dolgot. *(Bőffent.)* Kegyed tisztasága, kegyed őszinte szerelme egy bizonyos Hans iránt meggyőzőtt, hogy egy lépés választott el egy megbocsáthatatlan büntől. Bevallom, visszaéltem nemesi rangommal és egy művelt ember szép beszédével, hogy elválasszam a fiatalembertől, akinek egész szívével átadta magát, hogy szembeszegüljek azzal, akit Isten a kisasszonynak teremtett. Szánom-bánom szentségtörésemet, visszavonom meggondolatlan kijelentésemet. *(Részegen térdre borul.)* Ó, én bűnös! Feloldozásért esedezem!

Gizella sír.

CASANOVA: Cinikus! Cinikus! Alávaló...! Na és ki az a Hans?

DON JUAN: Lószerező és lóköető! Gizella kisasszony egyébként szenvedélyesen lovagol. Hadd magyarázza el részletesebben, miért akart veled elmenekülni...! Ideális családtag lettél volna, de dadusként. *(Nehézkesen feltápáskodik.)*

GIZELLA: Csak játszott velem! Szégyellje magát...!

DON JUAN: Ez van, az egész élet egy nagy, kusza játék. Kegyed szerepe ebben a játékban, hogy kijátsszák. Az enyém pedig, hogy kijátsszam!

GIZELLA: Majd meglátjuk...! Rohadék! *(Mérgeesen távozik.)*

DON JUAN: Végre leráztuk a nyakunkról! *(Mindkettejüknek poharat tölt és tósztot mond.)* Emelem poharam barátságunkra...! *(Egyre részegebb.)* Te és én minek civakodjunk egymással? Mindketten a magunk módján gyengék vagyunk ezekkel az elszédíthető lényekkel szemben. Éljen!

CASANOVA: Veled igyak...?

DON JUAN: Természetesen! Te is többszáz nőszemélynek maradtál adósa.

CASANOVA: Ők maradtak az én adósaim, mindegyiküket itt hordozom a szívemben.

DON JUAN: Ostobaság! Felejtsük el őket, te és én szórakozzunk egy kicsit...! Szeretnék találkozni Gizella Hanszával! Gondolod, hogy odavezetne hozzá...?

CASANOVA: Mit akarsz tőle?

DON JUAN: Sohasem lehet tudni, milyen ördög bujkál egy emberben.

CASANOVA: Arról az istállófiúszeregről beszélünk?

DON JUAN: „Nagy és erős, mint Herkules, aranyhajú, mint Adonisz, szép szemű, mint Cupido.” *(Vihogva, pityókásan fenyegetőzik az ujjával.)* A férfi test is lehet

vonzó, Casanova! Fejlett érzékem van a testi szépséghez, képes vagyok minden ifjú lényben gyönyörködni..., mint Nagy Sándor!

CASANOVA: Azt akarsz mondani, hogy te...?

DON JUAN: Nem nevezném sem így, sem úgy. Végigkóstoltam az összes rinyáló, szoknyás kuvikot, akinek örök kérése és elvárásai miatt megcsömöröltem és elfáradtam. „A változatosság gyönyörködtet!” – kiáltotta Hérakleitosz, amikor folyóba dugta az ujját. A szerelem nem ismer határokat...! *(Ölelgeti Casanovát, közeledik az arcához.)* Ha egy kicsit fiatalabb lennél, te és én csodálatos pár lennénk! Képzeld el, hogy ezzel a kölcsönös tapasztalattal milyen szenvedélyes éjszakákat töltenénk el...!

CASANOVA: *(Ellöki.)* Undorító! Mit hablatyolsz?!

DON JUAN: A szerelem végtelen, határtalan!

CASANOVA: Te egy torzszülött vagy! Te beteg vagy!

DON JUAN: Még valamit őszintén bevallok. Amikor megtöröm egy nő akaratát, amikor fölé kerekedem, elegendő számomra, hogy legyőztem és megaláztam. Semmi másra nincs szükségem...

CASANOVA: Részeg vagy. Összevissza beszélsz!

DON JUAN: Undorodom a gondolattól, hogy ismét lihegjek egy nőn, hogy folyjon taknyom-nyálam amíg feljutok a csúcsra! Ezért nem vagyok olyan, mint régen... Tudod, mit akarok mondani...?

CASANOVA: *(Megvetően.)* Most már értem, miért nem sikerült Gizellával! Kétkedsz magadban, ugye...? Don Juan vasfallosza elárulta saját gazdáját! Bepánikolsz a nőktől... Ezért alázod meg őket! Te egy hazugság vagy, az isteni erejű férfi kitalált csodája! Tudod, én sohasem szerettelek, de most már undorodom tőled! Egykor a riválisom voltál. Egy olasz nem lehet buzi!

DON JUAN: Micsoda csúnya szó! Te egy öntelt erőszakos férfi vagy! Bunkó!

CASANOVA: Én Giacomo Girolamo Casanova vagyok! A kielégíthetetlen férfi mintája! Jaj, ha ezt elmesélem Waldstein grófnak és Lipót főhercegnek, hogy a legendás nőfaló Don Juan valójában egy álruhába bújt kislány, szétpukkadnak a nevetéstől! Nagyot fogok nőni a szemükben...! Ha-ha, megyek, hogy a nagy felfedezéssel megédesítsem ezt az éjszakát!

DON JUAN: Állj! Egy lépést se tovább..! Beavattalak a titkomba, mint történelmi fivéremet..., mert annyi minden összeköt bennünket... Egy szót sem szólhatsz róla eme könyvtár falain kívül!

CASANOVA: Hogy fogsz megállítani?

DON JUAN: Bár részeg vagyok, de foggal-körömmel, ha kell! Nem engedem meg, hogy kitörölj az emberek tudatából, a költészetből, a zenéből, a nagymesterek képeiből...! Én vagyok a tündérmese, amire szükségük van az embereknek!

CASANOVA: Próbáld csak meg, te tündérmese!

Casanova határozottan a kijárat felé indul. Don Juan kirántja kardját és hátulról leszúrja. Casanova a földre zuhan, kapálózik egy ideig, majd végül teljesen mozdulatlanul marad.

DON JUAN: Szépen figyelmeztettelek...! A valós emberek meghalnak, a mitikus emberek túlélnek...! Hazugság? Az igazság az, amit az emberek igazságnak hisznek. Don Juan marad! Don Juan mindörökké! Az igazságok igazsága!

Drámai menüett szól. Elsötétül a színpad.

4.

Casanova felkel a földről és kihúzza magát. Don Juan az emlékiratokat olvassa.

CASANOVA: Hát te még itt vagy?

DON JUAN: A memoárjaiddal szórakoztatom magam. Micsoda szájalmas dolgokat dobtál össze. Mellébeszélsz, nyáladzol, sóhajtozol, gyönyörködsz, szenvedsz, elolvadsz a gyönyörtől – a nők miatt! Szégyen!

CASANOVA: Hogy merészeled?! Ki engedte meg, hogy...?

DON JUAN: Senki. Elfelejtetted, hogy megöltelek!

CASANOVA: Ugyan már! Engem csupán valódi acél pusztíthat el, nem holmi kis színházi kellék! Te átkozott...! Elegem van a hetvenkedésből! Felbukkantál, mint egy kísértet, mert megidéztelek, most pedig tűnj el, mint egy kísértet! Takarodj!

DON JUAN: Kérem, kérem...! Megyek. De ne felejtsd el: az én mítoszom ott kering a világban, és én mindig magasan feletted fogok állni, akárcsak a kurvázásod és a *quasi* megszedített nőkkel való állati párzásod felett. Ismétlem: a nők szeretik a veszélyt, fejjel előre rohannak a veszтükbe, mint legyek a pókhálóba... Izgalmas este volt, señor. *Adios! (Távozik.)*

CASANOVA: Micsoda rémálom! Igen, kínoz és kísért az a nőgyűlölő spanyol, aki minden nőt le akar gyűrni. Don Juan a rögeszmém, az ördög vinné el...! Vajon meghív a gróf az ebédlőbe, vagy legalább a szalonba egy pohárka konyakra...? Képes lennék elérni, hogy ő és a magas rangú vendégek sírva nevéssenek. Sűrű vörösbort fogunk inni, trécselni fogunk a török háborúról, az alkímiáról, a könyvekről, a nagyvilági nők bukásáról... Á, érdekelnek még valakit a kalandjaim? *(Felveszi a papírt az asztról, boldogtalanul olvas.)* „Hármezer simogató éjszaka. Oly sok ezer becézés, hízelgés és szenvedélyes szó szűrődött ki a fogaink közül... Egy nő sem tartott meg az ölében. A legvisszataszítóbb gondolatom, hogy valahol megnyugodjak és várjak a halálra.” *(Abbahagyja az olvasást, magában beszél.)* És íme, pont ez történik velem...! Don Juan egyszerre akar minden nőt meghódítani, én pedig egyikről a másikra szálltam, ugyanakkor mindnyájukhoz tartozom. És nem hazudtam nekik. Mindegyikük tudta, hogy szar alak vagyok. Egyébként, én is, és Don Juan is virtuskodva úgy váltogattuk a nőket, mint más a zokniját. Az igaz szerető az, aki harminc éve sikeresen szerelmeskedik ugyanazzal a nővel... Ezt kapd ki, öregem...! *(Visszatér a kézirat olvasásához.)* „Mindig elhagytam a magas rangokat, a gazdag jutalmakat, a pénzt és a tétlenség élvezetét egy angyal ellenállhatatlan mosolya, copfja, dereka vagy melle kedvéért. Ó, a női mellek! A mell a Teremtő aljas csapdája. A fiúgyermek miért nem válik el soha a csecstől! A csecs... legyen körte, sárgadinnye, görögdinnye vagy tányér... örök rejtély! Csecstől ittasan utaztam, utaztam, utaztam... Mindig valami újat, új izgalmat kerestem! Nem sajnálom, hogy elhagyom eme világot, de sajnálom, hogy elhagyok ennyi szépséges nőt.” *(Rövid időre abbahagyja az olvasást.)* Ugyan már! Mihez kezdenék most velük...? Hol vannak most *(Olvas.)*: Laura, Élisabeth, Maria, Emiliana, Marcolina, Ignatia, Lucia, Ester, Sara, Francesca,

Clara... hol van álmaim Henriettája...? Egy sincs itt vígaszt nyújtani... Hej, talán férgekkel osztják földes ágyukat...? Vajon félek a duhajkodásom miatt? Hiszen engem is az Isten teremtett olyannak, amilyen vagyok. A Mindenható csak tudja, mit csinál. A felfordult és logikátlan világot pedig olyannak kell szeretni, amilyen! Ezt én állítom, én a hedonizmus művésze!“ *(Abbahagyja az olvasást, magában beszél.)* Azt mondják, hogy nincs becsületed...?! A becsület a szabadság halála, a magányos ember tisztességes halála! A becsületet nem lehet megenni, nem lehet vele betakarni a testet, sem kifizetni a számlát. Egy világban, amelyik élvezi, hogy becsapják, jobb csalónak lenni, mint becsapottnak. Megtéveszteni a hiúkat, a fukarokat, a féltékenyeket, a hiszékenyeket, a butákat – nem más, mint a józan ember erkölcsön felüli kötelessége, az általánosan terjeszkedő emberi butaság feletti bosszú...

Belép Gizella.

GIZELLA: Nem árultam el Casanova mesternek a titkom...!
CASANOVA: *(Hátraveti a fejét.)* Mit látsz itt... a nyakamon?
GIZELLA: Ráncos bőrt.
CASANOVA: Nézd meg jobban! Látod a kitüremkedő, éles ádámcsutkámat?
GIZELLA: Látom, és akkor mi van?
CASANOVA: Minden tapasztalt nő az ádámcsutka alapján felismeri, milyen egy férfi ott lenni, érted...?
GIZELLA: Nekem édesanyám azt mondta, hogy nézzem a férfiak orrát!
CASANOVA: Az én orrom pedig természeti csapást szimatol...! Mi zajlik a szalonban? Hiányzom a grófnak és a nagyhercegnek?
GIZELLA: Kártyáznak és török pipát szívnek. A nagyherceg kiválasztott egy fiatal szobalányt, és felküldte, hogy készítse elő a szobáját és saját magát.
CASANOVA: Undorító! Milyen rangon aluli!
GIZELLA: *(Nevet.)* És hol volt a mester méltósága, amikor tizenhat éves felkentként a templomban szónokolt a szüzesség felsőbbrendűségéről, a prédikáció közben pedig egy velencei mutatványos lány felsikoltott: „Ó, az a képmutató! Ő Casanova, La Burinella fia, egy hamis pap, aki megrontott engem és a testvéremet!” Ezt a mester személyesen mesélte el a grófnak, ő pedig ma este elismételte.
CASANOVA: És tudod mi történt utána...? Ugyanaz a mutatványos lány nálam aludt! Én voltam az ő főhercege és Asszurbanipál uralkodója!
GIZELLA: Maga szörnyű ember, akit az inkvizíciónak máglyán kellene elégetnie!
CASANOVA: Na, tárd fel a titkodat! Hallgatlak!
GIZELLA: Tömeggyilkosságról van szó... a saláta segítségével...
CASANOVA: Tessék? Nem ittál egy kicsit túl sokat az asztalnál? Miféle gyilkosság, miféle saláta...?
GIZELLA: Ráadásul itt az inkvizíció!
CASANOVA: Báránycám, szedd össze magad...!
GIZELLA: Rendben, összeszedtem magam. Vegyük sorra! A múlt hónapban a Jeruzsálemi Szent Kereszt templomban voltam gyónni...
CASANOVA: Ennyire bűnös vagy?

GIZELLA: Mind azok vagyunk, habár nekem ártatlan gyermeki bűneim vannak. Szóval, beléptem a sötét gyóntatófülkébe, Manfréd atya pedig bekukucskált a kisablakon... Behunytam a szemem, és bevallottam, hogy bűnös dolgot álmodtam. Azt álmodtam, hogy az én Vencelem teljesen meztelenül fürdik egy nagy hordóban...

CASANOVA: Lassan a testtel, ifjú hölgy! Ki az a Vencel?

GIZELLA: Vencel a kádárunk – nagy és erős, mint Herkules, aranyhajú, mint Adonisz, szép szemű, mint Cupido.

CASANOVA: Hm, ezt már hallottam. És akkor?

GIZELLA: Akkor megéreztem a kezét a szoknyám alatt...

CASANOVA: Vencelét?

GIZELLA: Nem, hanem Manfréd atyáét! „Patkány!” – kiáltottam. – „Béke veled, gyermekem!” – szólt az atya és tovább mozgatta a patkányt a lábam között. Az a parázna ember lyukat fűrt a saját padja alatt, és átdugta a kezét... Egyre mélyebbre hatolt...! Éreztem a vastag férfi ujjakat, ismét felsikoltottam, és úgy szaladtam ki a templomból, mint akit puskából lőttek ki!

CASANOVA: És ő?

GIZELLA: A következő vasárnap a szószékről egyenesen a szemembe nézve ezt mondta: „Te vagy az első és az utolsó, az imádott és a megvetett, a kurva és a szent, légy asszony és szűz, anya és lány... Feloldozlak!” Fenyegetés volt a szemében. Azóta félek Manfréd atyától, aki máglyával fenyeget... Elterjesztette a hírt, hogy megöltem tizenkét embert...

CASANOVA: Hogyan, az Istenért?

GIZELLA: Pestissel! Tífusszal! Varázslattal! Ki tudja...? Az egyik jobbágyunk, Jonas salátát természetett és kútvízzel öntözte. A kút pedig egy-két lépésre volt az illemhelytől... A saláta megfertőződött, az emberek megették a salátáját... és kitört a dögvész... Jonas mindenkit megölt a salátával!

CASANOVA: Mi közöd neked ehhez?

GIZELLA: Semmi. De Manfréd atya jelentette az inkvizíciónak, hogy ez az én fekete mágiám műve! És most üldöznek... Boszorkánynak neveznek...!

CASANOVA: És Szászországból ide menekültél Teplitzbe?

GIZELLA: Igen. De hamarosan itt is keresni fognak. El kell menekülnöm... a mesterrel... ha hajlandó segíteni nekem... Egy lány nem vándorolhat egyedül a világban...!

CASANOVA: Én pedig azt hittem, hogy azt szeretnéd, hogy én legyek az *amante lyricód*... Álmaid hőse!

GIZELLA: Nincsenek ilyen csúnya álmaim! Elnézést...

CASANOVA: Én – csúnya?! Én?

GIZELLA: Fogadja már el végre, hogy... megöregedett! Mit lehet tenni ellene?

CASANOVA: A szívem sohasem fog megöregedni!

GIZELLA: Egy nő nem csak a férfi szívére, hanem egyéb testrészeire is vágyik.

CASANOVA: Milyen banális! Nem vagy méltó a szerelmemre!

GIZELLA: Ezen kívül nekem ott van Vencel. Először a mester és én elutazunk valahova messze, ahol álnéven megbújunk, mint egy unoka és a dédapja...! Vencel csatlakozik hozzánk, és akkor...

CASANOVA: Mindent tudok – unokák, hintáztatás, én pedig békében és szeretetben halok meg! Angyalok kórusa énekel miközben elkísérnek valahova az Istennyilába! Ebből nem eszel, Gizella! A legnagyobb kincsem, hogy a magam ura vagyok, és hogy nem félek a balsorstól!

GIZELLA: Könyörgöm! Engem megegetnek...!

CASANOVA: Kedves kis boszorka, a nagybátyád ugye tud a Manfréd atyás salátáról, és a veszélyről, amibe belecsöppentél?

GIZELLA: Természetesen tud. És kinevet!

CASANOVA: Nem marad más tennivalóm, mint hogy én is kinevessék. Az inkvizíció már régóta halott. Belefűlt saját gonoszságába és képmutatásába.

GIZELLA: Mégis tűnjünk el innen az éj leple alatt! Tessék, beleegyezem, hogy a felesége legyek...!

CASANOVA: Kegyedért, kedves hölgyem „viaskodnék, sírnék, böjtölnék, tépném magam, gyilkolnék, krokodilt ennék...”! (*Magában suttog.*) Remélem nem látta az angol férfi drámáját... (*Gizellához fordul.*) De nem venném feleségül sem a hölgyet, de Isten bizony egyetlen lánytestvérét sem! Élvezni a gyengédséget – igen, de házasodni – köszönöm, nem, százszor is nem!

GIZELLA: Testtel-lélekkkel szolgálnám a mestert!

CASANOVA: Hogy Vencellel a szemem láttára hancúrozás közben egy nevetséges kéthátú állatot formázzatok – alulról felülről?! Nem, Casanova sohasem lesz felszarvazva!

GIZELLA: Ez esetben, ha engem elkapnak, elmondom a rendőrségnek, hogy maga, a velencei börtönszökevény itt bujkál! Velence sohasem bocsát!

CASANOVA: Addigra megzabál a szifilisz. Váld be, te boszorkány, hogy a gróf, a nagybátyád mégsem ismeri a teljes titkot. Nem tudja, hogy Vencel, a kádár belepiszkít kék vérebe! Te Vencel karjába menekülnél, én pedig boszorkányos terved pártfogója lennék!

GIZELLA: Légy átkozott!

CASANOVA: Elkéstél az átokkal, átkozottan születtem. Átlátok rajtad, kislány! Egy duhaj férfi olyan ártatlan nőktől tanul a legtöbbet, akik a légynek sem tudnának ártani!

GIZELLA: (*Dühöng, szinte kikaparja a férfi szemét.*) Te undorító vénember, érzéktelen nőzabáló, akinek nyers tészta lóg az alsógatyájában, fogatlan rühes kutya! Dögölj meg...! (*Haragtól elvakultan kifut a szobából.*)

CASANOVA: Íme, ezért nem akartam nőszülni. Meg akarják kötni kezünk-lábunk, hogy az orrunknál fogva húzzanak a sárban...

Gizella ismét beszalad, dühös, mint egy fúria.

GIZELLA: Undorító, aszott múmia, krumpliorrú, elpuhult! Pfuj! (*Dühösen elrohan, mint egy fúria.*)

CASANOVA: (*Sóhaj.*) Mit tehetek? Minden nő az enyém, amíg időben elmenekülhetek előle.

Gizella ismét beszalad, még dühösebb.

GIZELLA: Te egy... te egy... fonnyadt himpellér vagy! *(Kiviharzik.)*

CASANOVA: Ó, illatos galambocskáim! Úgy szeretem, amikor haragszotok, dacoltok, szeszélyeskedtek, úgy izgat szoknyátok suhogása, derekatok mozgása, melletek remegése! Hallgatni és szeretni foglak benneteket, bármi is legyen a túlvilágon! De mindig szabadon, szabad emberként!

Gizella hirtelen visszatér. Továbbra is forr a haragtól.

GIZELLA: Mégis a markomban vagy, Casanova!

CASANOVA: Nem bánom, ha már te nem vagy az én markomban, babám...

GIZELLA: Ütött az utolsó órád! Életed története – a kézirat, melyben leírtad undorító tetteidet! Leírtad, hogy von W. grófné meghajolt férfiasságod heves vihara előtt! És hogy az ágyban úgy harapdált, mint egy dühös tigrisnő! Ez pedig Wiesbadenben történt, 1758 márciusában, „a naiv von W. gróf háta mögött”! A nő a néném volt, Hildegard von Waldstein, aki eme ház úrnője! Semmi kétség, hogy ő von W., mert ők ketten éppen akkoriban voltak Wiesbadenben! Amikor naiv bátyámuram ezt megtudja, repülni fogsz a házból, és megdöglesz egy árokban, ahogy megérdemled!

CASANOVA: Nem teszed meg velem! Gizella...! Kérlek...!

GIZELLA: Megteszem, vénember! Neked, aki becsaptál és megnyomorítottál több száz embert, férjeket és vőlegényeket tettél lóvá, és rámásztál a szegény, elszédített nőkre, véged! Büntetés! Isteni és emberi büntetés...! Igen, dögölj meg, Sankt Gallen-i hóditó! Te szívtipró olasz!

CASANOVA: Várj...! Gizella...! Nem ezt érdemlem, én boldoggá tettem azokat a szegény nőket, ahogy te nevezted őket... Ott maradtam a medáljukban, arc és hajtincs formájában, ott maradtam az őrzött leveleikben... Ó, én bolond fejem! Hát muszáj volt minden kalandot leírnom...? Az ember egész életében, napról napra keresi AZT A VALAMIT! Valami nagyot, célmegvalósítást, a boldogság ragyogó pillanatát! Én egy másmilyen, utánozhatatlan nő után kutattam! Talán ez volt az én Henriettám, az én befejezetlen álmom? És most mi lesz? *(Megmarkolja a mellkasát, fuldoklik.)* Ó, a szívem gyorsabb a szifilisznél...! Fáradt szívem olyan sokszor remegett a félelemtől, a vágtyól, a boldogságtól, a győzelemtől, a kudarcától, a szívem mások erkélyéről ugrált, kertfalakon szökött át, rengeteg pénzt vesztett kártyán, menekült a gyilkosok, a rendőrök, a bosszúállók, és a bírák elől...! Nem, nem te öltél meg Gizella...! Több száz másik hölgy ölt meg... Összefogott női bosszú! Hányan voltak valójában? Nem tudom! Ó, én hazug győztes...! A nők, a nők uralkodnak, a nők határozzák meg a sorsot, mindig övük az utolsó szó...! A nők...! A nők...!

Dörög az ég, villámlik... Fekete csuhában, csuklyával a fején megjelenik a Kaszás. Casanova kézzel védekezik a halál megtestesülésével szemben.

CASANOVA: Nem, nem akarok veled menni... Én örökre a földön maradok, én, a magának való, szemtelen és bolond, felelőtlen és sivár, életre szomjazó. Hallod, te fekete rémség...? Igen, bizony, megismertem a testi örömet – de vajon mi más létezik ezen a világon? Mire való a politika, a háború,

a kapzsiság, a selyem- és fűszerkereskedelem, mire? A lélek öntudatlanul is vágyik a testi boldogságra. Filozófusként éltem, keresztényként halok meg. A filozófusok tudják, hogy az élettől el kell venni a dolgokat, a keresztények pedig szeretik felebarátjukat... felebarátnőjüket... Én képes voltam teljes valómat a szerelemnek adni. Képes voltam a levegőbe emelni annyi seňorát, signorinát, dámát, fraut, ladyt...! A bűneim ifjúkori meggondolatlanságok, a meggondolatlanság pedig megbocsátható. *(Fohászkodik.)* Ha meg is halok, olthatatlan szenvedélyem lebegni fog feletted, nők világa! Vigyázzatok velem, asszonyok és kisasszonyok! Titeket is hajt a kíváncsiság! A szerelem örök kíváncsiság, és minden nő örökre a kedvesem lesz! A nők mind... *(Fájdalomtól elgyötört arccal, erőtlén kétségbeeséssel a mellkasához kap. Földre bukik. Mozart Requiemjéből a Lacrimosa című tétel szól.)* Én még képes vagyok, én még képes vagyok...! Nem értem a végére! Nem! Bennem forr... a vágy! Én akarok még... akarok még...! *(Kileheli lelkét.)*

A Kaszás teljesen közel lép. A férfi felett áll, karjával mindnyájunkat magához hív. A Lacrimosa egyre hangosabb egészen a végső crescendóig. Hirtelen kialszik a fény.

VÉGE